

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-223 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-78/1602-611
Karar Tarihi : 16.12.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Hilal YILMAZ, Gülçin DERE

C. BAŞVURAN : Taner SARAÇ
Bağcılar Cad. Ege Sok. No:15/1 34140 Güngören/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - İstanbul Aydın Üniversitesi
Beşyol Mah. İnönü Cad. No:40 Küçükçekmece Sefaköy/İstanbul
- Türkiye Garanti Bankası A.Ş. Güngören Sanayi Şubesi
Sanayi Mah. Sancaklı Cad. No 8-8/A-B Güngören/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : İstanbul Aydın Üniversitesi'nin eğitim katkı payını taksitle ödemek isteyen öğrencilerin Türkiye Garanti Bankası A.Ş. (Garanti Bankası) Güngören Sanayi Şubesi'nde kredili mevduat hesabı açtırmalarını zorunlu tuttuğu, diğer bankalara ait aynı türden hesapları kabul etmediği, bu durumun 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil ettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurusunda özetle; dosya konusu hususlar belirtilerek, bu durumun 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu iddiasına yer verilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.8.2010 tarih ve 6672 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 21.9.2010 tarih ve 2010-4-223/İİ-10-344.SEC sayılı İlk İnceleme Raporu, 30.9.2010 tarih ve 10-62 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-62/1303-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 8.12.2010 tarih ve 2010-4-223/ÖA-10-171.HY sayılı Önaraştırma Raporu 10.12.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-110/445 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-78 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; şikâyete konu iddiaların 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil etmediği, dolayısıyla Garanti Bankası hakkında anılan Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Şikâyete konu İstanbul Aydın Üniversitesi'nin uygulaması, Üniversite'nin 2010-2011 eğitim dönemi katkı payının ödenmesi ile ilgili olarak, katkı payının bankada açılacak kredili mevduat hesabından taksitle ödenmesi kapsamında bireysel bankacılık

10-78/1602-611

hizmetlerinin sunumuna ilişkindir. Bu çerçevede ilgili ürün pazarı mevcut dosya bakımından "bireysel kredi hizmetleri" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Garanti Bankası'nın bireysel kredi hizmetlerinin ülke içinde aynı şekilde gerçekleştirilmesi nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

50 Şikayet konusu uygulamaya ilişkin olarak İstanbul Aydın Üniversitesi'nin 2010-2011 eğitim dönemi katkı payının ödenmesi konusunda web sayfasında yer verilen düzenleme incelendiğinde; Üniversite'nin, eğitim katkı payını bankada açacakları kredili mevduat hesabından taksitle ödemeyi tercih eden öğrencilerden, Garanti Bankası'nda hesap açtırmalarını talep ettiği anlaşılmaktadır. Buna göre, taksitli ödeme başvurusu Garanti Bankası tarafından onaylanan öğrenciler için Banka, veli adına açılan cari hesaba, yıllık öğrenim ücreti kadar "ek hesap limiti" tahsis edecektir. Banka, istihbaratı olumsuz çıkan velilere kredi açmayacak, kayıt işlemini başlatmayacak, gerekli görülen durumlarda kefil isteyebilecektir. Taksit tutarlarının, son ödeme tarihine kadar Banka'nın açtığı cari hesaba yatırılmaması halinde veya taksit tutarından eksik olan bir tutar 60 ödendiğinde, Banka, hesapta tahsis edilen ek hesap limitinden, eksik kalan tutarı Üniversite'ye ödeyecek, böylece hesap sahibini kredilendirmiş olacaktır. Bu durum, hesap sahiplerinin kredi faizi ödemelerini gerektirmekte olup, veliler ek hesaplarıyla ilgili gerek anapara, gerekse faiz borçlarını Garanti Bankası şubelerinden masrafsız olarak yatırabileceklerdir.

Ayrıca, eğitim katkı payını peşin ödemek isteyen veya kredi kartları ile taksitle ödemeyi tercih eden öğrencilerden herhangi bir banka hesabı talep edilmemekte; tüm bankaların kredi kartlarına da 10 taksit imkanı tanınmaktadır.

70 Özellikle vakıf üniversitelerinin eğitim katkı payını taksitle ödemek isteyen öğrencilerin bankalardan kredili mevduat hesabı açtırmalarını talep etmeleri yaygın ve makul bir uygulamadır. Nitekim bu açıdan ticari birer işletme olarak kabul edilebilecek üniversiteler, taksitlendirdikleri alacaklarını garanti altına almaktadır. Şöyle ki, öğrenci taksit tutarını ödemediğinde, üniversite, alacağını öğrencinin banka hesabından doğrudan tahsil edebilmektedir. Bu durumda öğrenci, üniversite yerine bankaya borçlu duruma gelmekte, banka da vadesi gelen borcun ödenmemesi durumunda öğrencinin borcuna faiz işletebilmektedir.

80 Üniversitelerin, gerek eğitim katkı payı ödemeleri, gerekse yapılması gereken diğer ödemeler (öğrenci belgesi ücreti, transkript ücreti, yaz okulu ücreti vb.) için öğrenci sayısına göre yalnızca bir ya da birkaç banka şubesi ile çalışmayı tercih ettikleri bilinmektedir. Bu uygulamanın sebepleri arasında üniversiteye yakınlık, tek banka ile çalışmanın sağladığı avantajlar, işlem maliyetlerinin düşük olması, bir problem çıktığında konuyu bilen tek bir yetkili ile görüşme ve sorunu giderme kolaylığı vb. gösterilebilir.

Dosya konusu özelinde ise, İstanbul Aydın Üniversitesi'nin yalnızca eğitim katkı payını bankada açacakları kredili mevduat hesabından taksitle ödemek isteyen öğrenciler açısından Garanti Bankası Güngören Şubesi ile çalışmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Bu durum, üniversitenin alacaklarını takip etme kolaylığı açısından makul görülmektedir. Zira, öğrencinin taksitlerini ödeyeceğinin garantisi olarak, istediği başka herhangi bir banka şubesinden açacağı kredili mevduat hesabını göstermesi ve üniversite kaydını yaptırdıktan bir süre sonra da söz konusu banka hesabını kapatması durumunda üniversitenin bundan haberdar olması ve gerekli işlemleri yapması uzun zaman

10-78/1602-611

90 alacaktır. Bunun yanı sıra üniversitenin öğrencinin kredili mevduat hesabından doğrudan para çekebilmesi, hesabın açıldığı banka şubesi ile üniversite arasında yapılacak bir anlaşma uyarınca mümkün olabilecektir ki, bu durumda üniversitenin her bir banka şubesi ile bu türden anlaşmalar içine girmesi pratikte oldukça zordur.

Dosya mevcudu bilgilerden, İstanbul Aydın Üniversitesi'nin çalışma ve alacaklarını takip etme kolaylığı açısından Garanti Bankası Güngören Şubesi ile çalışmayı tercih ettiği anlaşılmaktadır. Kredili mevduat hesabı açtırmanın anılan bankanın şubesi tarafından talep edilen bir takım belgelerin hazırlanması dışında öğrenciye herhangi bir ek masrafı da bulunmamaktadır. Diğer taraftan, İstanbul Aydın Üniversitesi eğitim katkı payını taksitle ödemek isteyen öğrencilere alternatif olarak kredi kartı ile ödeme seçeneği de sunmakta olup, tüm bankaların kredi kartlarını kabul etmekte ve ayırım yapmaksızın hepsine 10 taksit imkanı sağlamaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerini; 6. maddesi ise bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasını yasaklamaktadır.

110 Aşağıdaki tablolarda bankaların 2007, 2008 ve 2009 yıllarına ait bireysel kredilerdeki ve bireysel mevduattaki pazar paylarına yer verilmiştir.

Tablo- 1: Bankaların Bireysel Kredilerdeki Payları (%)

Banka Adı	2007	2008	2009
İş Bankası	...	...	...
Akbank	...	...	...
Vakıfbank	...	...	...
Garanti Bankası	...	...	...
Halkbank	...	...	...
Finansbank	...	...	...
YKB	...	...	...
Denizbank	...	...	...
ARA TOPLAM	...	...	...
Diğer	...	...	...
TOPLAM	100	100	100

Tablo- 2: Bankaların Bireysel Mevduattaki Payları (%)

Banka Adı	2007	2008	2009
Akbank	...	...	...
Garanti Bankası	...	...	...
İş Bankası	...	...	...
Halkbank	...	...	...
YKB	...	...	...
Finansbank	...	...	...

10-78/1602-611

Denizbank	...	...	...
Vakıfbank	...	...	...
<i>ARA TOPLAM</i>	...	...	...
Diğer	...	...	...
<i>TOPLAM</i>	100	100	100

120 Yukarıdaki tabloların incelenmesinden, bireysel kredi hizmetleri bakımından ... ve ...'ın en büyük pazar payına sahip ilk iki banka olduğu, bu iki bankayı ... ve ...'nın takip ettiği anlaşılmaktadır. Bireysel mevduat hizmetleri bakımından ise ... ve ...'nın yaklaşık %... pazar payıyla en büyük iki banka olduğu, bu iki bankayı 2009 yılında yaklaşık sırasıyla %... ve %... pazar paylarına sahip olan ... ve ...'ın takip ettiği görülmektedir. Dolayısıyla, Garanti Bankası'nın gerek bireysel kredi hizmetlerindeki pazar payının ve gerekse bireysel mevduat hizmetlerindeki pazar payının anılan bankanın bu pazarlarda hâkim durumda olduğunu öne sürmek için yeterli bulunmadığı ve bu sebeple şikâyete konu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi anlamında bir ihlal teşkil etmesinin de imkân dâhilinde olmadığı kanaatine varılmıştır. Diğer taraftan, Garanti Bankası ile İstanbul Aydın Üniversitesi arasında eğitim katkı payının anılan bankada açılacak kredili mevduat hesabından taksitle ödenmesi konusunda yapılan anlaşmanın da 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ilgili pazarda rekabeti kısıtlayıcı bir amacı veya etkisinin bulunmadığı anlaşılmıştır.

130 Yukarıda aktarılan bilgi ve değerlendirmeler ışığında, dosya konusunun 4054 sayılı Kanun'un teşebbüsler arası anlaşma ve uyumlu eylemler ile teşebbüs birliklerinin kararları neticesinde rekabetin sınırlandırılmasını yasaklayan 4. maddesini ve hakim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesini ihlal edecek nitelikte olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.